

Právník: Na dražbách zabaveného majetku se normálně krade

1. listopadu 2013

Právník Ondřej Závodský má odvalu upozorňovat na zlodějny, které se v Česku dějí. Před pár lety upozornil na pochybné zakázky na svém pracovišti a dosáhl odsouzení viníků. Se stejnou odvahou teď poukazuje na nepravosti na dražbách, které dostávají dlužníky na sociální dno.

"Exekutor nepotřebuje svolení soudu, aby vkročil do obydlí," upozorňuje právník Ondřej Závodský. | foto: [Michal Růžička, MAFRA](#)

"Česká republika je jedna z nejzaexekuovanějších zemí světa. Počty exekucí a insolvenčí jsou u nás oproti zemím Západní Evropy extrémní. [Nejde](#) však jen o samotné počty. Problém je hlavně v konkrétních dopadech. Značná část české populace klesla kvůli exekucím na naprosté sociální dno a není schopna se sama postavit na nohy," upozorňuje právník Ondřej Závodský.

Ondřej Závodský (1979)

- Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy, je nevidomý.
- Upozornil na pochybné zakázky a plýtvání penězi v Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra. "Šlo o obyčejnou zlodějnu, jako jsou nadhodnocené ceny prací a podhodnocení ceny státního majetku," říká Ondřej Závodský. V září 2010 ho to stálo místo vedoucího právního oddělení (čtete [zde](#)).
- Oznámení věci soud později kvalifikoval jako porušování povinnosti při správě cizího majetku. Dosáhl tak odsouzení viníků. Do funkce vedoucího právního oddělení Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra se vrátil v roce 2011.
- Nadační fond proti korupci mu udělil na jaře 2011 Cenu za odvalu čelit korupci ve státní sféře.

Co vás na zadluženosti v Česku zaráží?

Absolutní neschopnost státu najít taková pravidla, aby každý [dostal](#) to, co mu patří a zároveň se neprohluovala sociální likvidace dlužníků. I když si za dluhy mohou ve většině případů lidé sami, musí to mít humánní pravidla, musí dojít k humanizaci exekucí.

Znamená to, že máme v Česku příliš tvrdý metr na dlužníky?

Určitě, nejen tvrdý, ale hlavně křivý. Dá se to doložit na konkrétních příkladech. První problém, na který se snažím upozornit, jsou zlodějny na dražbách zabaveného majetku.

Můžete být konkrétní, k jakým šmelinám na dražbách dochází?

Je to například dražení "v [setech](#)". V praxi to vypadá tak, že exekutor zabaví dlužníkovi věci v bytě. Na dražbě se ale [nedraží](#) zvlášť lednička, zvlášť deset talířů a zvlášť třeba moždírů po babičce. Vše se prodává ve skupinách věcí a většinou celé vybavení bytu najednou. Kdo si takový "set" může koupit? Jedině vetešník či překupník, který pak vydražený "set" dál rozprodá po kusech a inkasuje vlastní zisk.

Dá se to nějak dokázat?

Ano, podobné případy jsme se snažili zachytit s kamerou veřejnoprávní televize. Podařilo se zachytit i další zlodějnu, která jde s tou první ruku v ruce. Jde o dorovnávání na dražbách. Na jakékoli dražbě kdekoli ve světě je povolen pouze příhoz vyšší částky. Na našich dražbách se však používá naprosto nepovolený způsob – nedovolené dorovnávání. Draží se například vybavení bytu v hodnotě 20 tisíc korun a vyvolávací cena je třetina z této hodnoty. Přijde pět vetešníků, všichni dorovnají na stejnou částku a nikdo dál nepřihazuje. Nakonec se losuje a jeden z těch pěti získá celé vybavení bytu za pár korun. Celkový efekt pro dlužníka je pak mizivý, neodmázne se mu třeba 50 tisíc korun, jak by tomu mohlo být při dražbě jednotlivých věcí, ale jen zlomek dluhu.

Myslíte, že jde o domluvu předem?

Je to domluva. Dorovnávání je zákonem přípustné, ovšem jen tehdy, když nelze pozorovat, kdo ruku s číslem zvedl jako první. Ale ono to funguje jinak. Licitátor vyzve: "Kdo dorovnává?" a pak veřejně ohlásí: "Pán s jedničkou, s číslem 18, 24..." Tak taková praxe je zakázaná, to zákon nepovoluje.

Nepřehlédněte

[Právníci: Na dluhy je třeba vytvořit nový metr s jasnými pravidly](#)

Máme zdokumentováno televizní kamerou, kdy se licitátor dokonce ptá: "Pánové, chcete se mezi sebou nějak domluvit, nebo budeme losovat?" Když jsme se ptali, jak by taková domluva měla vypadat, licitátor nám poradil: "Jděte za dveře a pak mi nahlásíte, jak jste se dohodli." Když takové praktiky nazvu čistě neprávě – normálně se tam krade. Řečeno právní mluvou – existuje trestný čin pletichy při veřejné dražbě a takové pletichy jsou na hranici či spíše za hranicí tohoto trestného činu.

Kolika takových sporných dražeb jste se zatím zúčastnil?

Byl jsem dohromady na 50 exekucích jak soudních, tak soukromých exekutorů a bylo to zhruba v polovině případů soukromých exekucí.

Proč se to u nás zatím příliš neřeší a jak tomu čelit?

Neexistuje tady jakýkoliv sebečistící efekt exekutorské komory. Jestliže zdokumentujeme, co se na exekučních dražbách děje, měl by takový člověk dostat milionovou pokutu. Kárná komise exekutorské komory existuje, určité sankce jsou uloženy, ale naprosto nedostatečně. Exekutorů je totiž málo, vzájemně se volí do rady orgánů, právně se podporují, pokud se mají navzájem potrestat, vazby jsou příliš úzké. Jestliže se nebudou řešit věci ve stavovském [systému](#) správy, což bych upřednostňoval, pak je třeba odebrat stavovskému systému správy určité pravomoci a měl by to začít řešit stát.

Znamená to, že exekutoři mají příliš mnoho pravomocí a dělají si z exekucí až příliš velký byznys?

Je třeba v první řadě říci, že jde o byznys, který je zákonem předepsaný. Exekuci vykonávají

soukromé osoby. Pravidla to má, jde o to, aby se dodržovala. Druhá věc jsou pravomoci a zde si myslím, že je potřeba zrovnoprávnit výkon spravedlnosti. Vysvětlím na příkladu. Jestliže je někdo stíhaný za závažný zločin a je třeba provést domovní prohlídku jeho bytu, policie nebo státní zastupitelství musí k tomu mít svolení soudu. Naproti tomu když má někdo exekuci, popřípadě je v exekuci někdo z jeho příbuzných, exekutor nepotřebuje svolení soudu, aby vkročil do obydlí. To znamená, že když třeba moje matka bude mít exekuci, může exekutor kdykoliv bez ohlášení a povolení soudu vstoupit i do mého bytu a hledat, zda moje matka nemá v mém bytě nějaký majetek. Stačí mu k tomu pouze podezření. To považuji za naprosto nepřijatelné. Musíme zrovnoprávnit výkon spravedlnosti. Jestliže policie musí žádat o povolení k domovní prohlídce, stejným způsobem musí žádat o vstup do obydlí i soukromý exekutor.

Někteří právníci volají po tom, aby sankce byla pro dlužníka přiměřená k výši dluhu a dlužník byl motivován k tomu, aby zaplatil co nejdříve. Jaký je váš názor?

Zásada přiměřenosti tady existuje. Není možné, aby ten, kdo dluží tisíc korun, uhradil na nákladech za vymáhání 15 či 20 tisíc, nebo aby se malý dluh řešil exekučním příkazem na prodej nemovitosti. Je na čem stavět, teď jde o to jasněji formulovat, jak může být vysoká disproporce mezi dluhem a sankcí.

Jak se díváte na to, že u nás spadává do dluhů a exekucí tolik lidí?

Je zde spousta zákonných nedokonalostí a chybné praxe. Velkým problémem, ze kterého pramení v podstatě všechno, nejen exekuce, je doručování. Samozřejmě v 95 procentech případů je chyba dlužníků, že si nepřebírají poštu na adrese svého trvalého bydliště, v datové schránce či na jiné adrese, kterou oznámí. Stát je k tomu ale nijak nemotivuje ani nepokutuje a nikdo neřeší, proč si dlužník nepřevzal obsílku. Pokud se toto nedořeší, bude zde problém i nadále.

Co je třeba změnit, aby se dlužníci nedostávali do složitých životních situací?

Podle mého názoru je nutné garantovat dlužníkům, aby dostali existenční minimum, které jim náleží. To zatím není garantováno. Vysvětlím opět na příkladu. Dlužník pobírá mzdu, ze které je mu srážkou strhávána předepsaná výše na úhradu dluhu. Zbytek peněz, které dlužníkovi náleží, je [odeslán](#) na jeho [účet](#), který však může být obstavený. K penězům se tak nedostane. Do určité míry to měly řešit sKarty a další instrumenty, což se nestalo. Pokud dlužník má obstavený účet, nutí ho to k tomu, aby si nechával [posílat](#) mzdu na účet příbuzného, protože v podstatě neexistuje legální způsob, jak by mohl dosáhnout na zbytek mzdy. Zároveň to nutí dlužníky i k dalším nestandardním věcem, například si hledat [práci](#) načerno.

Stálo by za to rozšířit v Česku síť bezplatných poraden, aby měli dlužníci možnost poradit se s odborníky, jak svou situaci řešit?

Myslím, že by to bylo prospěšné. Takových poraden je [stále](#) málo a lidé o nich moc neví. Stejně tak by bylo užitečné, kdyby s první obsílkou, kterou obdrží dlužník od soudu či exekutora dostane současně i letáček s kontaktem, kde mu mohou poradit. Šlo by o haléřovou a velmi prospěšnou položku. Taková poradenská sdružení pak mohou dělat i mediaci, tedy prostředníka, který spolu s dlužníkem a exekutorem pomůže hledat taková řešení, aby dlužník nebyl sociálně likvidován.

Zdroj: http://finance.idnes.cz/pravnik-ondrej-zavodsky-dluhy-a-zlodejny-na-drazbach-p0c/-viteze.aspx?c=A131031_121502_viteze_sov